

Türkiye’de Reel Döviz Kuru ile Makro Ekonomik Değişkenler Arasındaki İlişkinin Ekonometrik Analizi

Özet

Reel döviz kurundaki hareketler, gelişmekte olan ülkelerde dış ticaret açığını belirleyen önemli bir faktördür. Bu ülkelerde reel kurdaki hareketlere bağlı olarak ortaya çıkan döviz darboğazı ekonomik krizlerin temel belirleyicisi durumundadır. Türkiye’de ekonomik krizleri ortaya çıkaran etmenlerin anlaşılması için, reel döviz kuru ile makro ekonomik değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de görülen ekonomik krizlerin oluşumunda önemli bir yere sahip olan reel döviz kuru ile makro ekonomik değişkenler arasındaki ilişkiyi analiz etmektir.

Çalışma; Türkiye’de 1998 yılının birinci çeyreği ile 2009 yılının üçüncü çeyreği arasındaki veriler kullanılarak reel döviz kurunun belirleyicilerinin analiz edilmesine yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu amaçla, zaman serisi ekonometrisinde yaygın biçimde kullanılan hata düzeltme modelinden yararlanılmıştır. Ayrıca değişkenler arasında uzun dönemli ilişkinin olup olmadığının tespit edilmesine yönelik olarak koentegrasyon testleri yapılmıştır. Buna göre, reel kurun belirleyicilerinin kısa ve uzun dönem için analiz edildiği bu çalışmada elde edilen ampirik bulgular genel olarak teoriye uygun bir durum sergilediği anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: reel kur, koentegrasyon, zaman serisi

Econometric Analysis of the Relationship between Real Exchange Rate and Macroeconomic Variables in Turkey

Abstract

Real exchange rate movements, in developing countries is an important factor in determining foreign trade deficit. In these countries, depending on the real exchange movements in short of foreign exchange, emerging economic crisis is the basic determinant case.

To understand factors that expose economic crisis in Turkey, real exchange rate and macro-economic variables, examining the relationship between needs. The purpose of this study, the economic crisis in Turkey appears to have an important place in the formation of the real exchange rate and macro-economic variables is to analyze the relationship between.

This study, using data for real exchange rate between with the first quarter of 1998 the third quarter of 2009 in Turkey has been prepared as markers to analyze. For this purpose, widely used in time-series econometric models were used in error correction. In addition, long-term relationship between variables for determining whether the cointegration tests are carried out. Accordingly, the real exchange rate of the markers were analyzed for short-and long-term empirical findings obtained in this study which generally were found to exhibit a suitable condition for the theory.

Keywords: real exchange rate, cointegration, time series

Erdal DEMİRHAN¹
Bülent ALTAY²
Ahmet İNKAYA³

¹ Doç.Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, demirhan@aku.edu.tr

² Yrd.Doç.Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, baltay@aku.edu.tr

³ Yrd.Doç.Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, inkaya@aku.edu.tr